

Beantwoording vragen Bodemenergiesystemen bijeenkomsten 26 en 28 november 2013

1. Wie moet wanneer erkend zijn, algemeen:

Wanneer krijg je een erkenning?

Een erkenning kun je aanvragen bij Bodem+. Om een erkenning te krijgen dien je beschikken over een certificaat voor de betreffende werkzaamheid. Dit certificaat krijg je van een certificerende instelling als deze op basis van een toets van het kwaliteitssysteem van de organisatie en de implementatie daarvan op kantoor en op locatie vaststelt dat wordt voldaan aan de beoordelingsrichtlijnen en uitvoeringsprotocollen. Deze toets omvat ook een toets op de vakbekwaamheid binnen de organisatie. Door Bodem+ wordt getoetst of het bedrijf voldoet aan de integriteits en niet failliet is.

Wie moet erkend zijn / Voor wie geldt de erkenningsverplichting?

Een erkenning is een zgn. bedrijfserkenning. Het bedrijf dat de werkzaamheden uitvoert moet erkend zijn voor de betreffende werkzaamheden die ze uitvoert én die in de BRL worden genoemd. Bijvoorbeeld: een ontwerp bureau moet zijn erkend voor het maken van ontwerpen.

Moeten buitenlandse bedrijven ook een erkenning hebben?

Ja, voor buitenlandse bedrijven gelden dezelfde regels als voor Nederlandse bedrijven. Een buitenlands bedrijf dat de werkzaamheden uitvoert moet evenzo door de Minister erkend zijn voor de betreffende werkzaamheden die ze uitvoert.

Een erkenning van een buitenlands bedrijf kan door de Minister verleend worden op basis van een buitenlands certificaat of een buitenlandse erkenning. Dit certificaat of erkenning moet wel gelijkwaardig zijn aan de Nederlandse eisen. Deze zogenaamde gelijkwaardigheidsbeoordeling wordt namens de minister uitgevoerd door de Raad van Accreditatie. Een verzoek voor deze gelijkwaardigheidsbeoordeling kan worden ingediend bij Bodem+.

Wat is het verschil tussen "inhuur" en "uitbesteding"?

Inhuur betekent het inhuren van personen die onder verantwoordelijkheid van de inhurende partij en onder het kwaliteitssysteem van de inhurende partij werkzaamheden uitvoeren in opdracht van de inhurende partij (bijvoorbeeld een ZZP-er die wel beschikt over vakbekwaamheidsdiploma's, maar niet over een bedrijfserkenning kan worden ingehuurd).

Uitbesteding is het uitbesteden van werkzaamheden c.q. het wegleggen van een opdracht aan een ander erkend bedrijf en die deze werkzaamheden uitvoert onder haar eigen kwaliteitsborging en oplevert aan de uitbestedende partij.

Waar ligt precies de scheiding tussen bovengronds en ondergronds?

Deze scheiding ligt in het algemeen op de scheidingswarmtewisselaar. Werk aan de TSA valt in beginsel onder het bovengrondse deel. Werk aan het ondergrondse deel + de TSA kan echter ook volledig onder een erkenning voor het ondergrondse deel (op basis van een certificaat voor BRL 11000) worden uitgevoerd. Ter illustratie: een tekening ter verduidelijking is opgenomen in BRL6000-21 artikel 2.1.

Voor welke diepte is een erkenning ondergronds benodigd?

Een erkenning ondergronds is verplicht voor iedere diepte zodra men in de grond "zit", dus ook voor horizontaal aangebrachte systemen, zodra men activiteiten uitvoert die in protocol 11001 zijn beschreven.

Energiesystemen waarbij boringen dieper dan 500 meter worden gezet vallen onder de Mijnbouwwet. De erkenningsverplichting is hierop niet van toepassing, maar wel eisen vanuit de Mijnbouwwet.

Wat als het ontwerp niet klopt? Wat is hiervan de invloed op de erkenning van de ontwerper?

Dit zit in de private omgeving. Als je aantoonbaar houdt aan de normdocumenten dan is het in beginsel akkoord in het kader van de erkenning (publieke eisen). In het private domein zullen partijen onderling een oplossing zoeken. In de wetgeving zijn voorschriften opgenomen op basis waarvan de overheid onderzoek kan verlangen indien een bodemenergiesysteem niet goed functioneert.

Indien ontwerpen niet correct zijn uitgevoerd volgens de certificerende instelling dan zal het gecertificeerde bedrijf tevens door de certificerende instelling worden gemaand tot het nemen van corrigerende maatregelen. In het geval het bedrijf onvoldoende corrigerende maatregelen neemt kan dit gevolgen hebben voor de certificering en daarmee voor de erkenning.

2. Vakbekwaamheid, opleiding en examinering:

Is het volgen van een opleiding verplicht?

Het volgen van een opleiding is niet verplicht, het doen van een examen en behalen van het diploma is wel verplicht. Dit geldt voor iedereen die verantwoordelijk is voor in protocol 11001 beschreven activiteiten in het kader van bodemenergie, in BRL SIKB 11000 en protocol 11001 aangeduid met de term 'projectleider'. Met het diploma toont men vakbekwaamheid aan. Mede op grond van de vakbekwaamheid van het personeel verkrijgt een bedrijf een certificaat en, op basis daarvan kan het bedrijf een erkenning verkrijgen.

Moet iedere medewerker binnen het gecertificeerde bedrijf in het bezit zijn van de vakbekwaamheidsdiploma's?

Het gecertificeerde bedrijf kan binnen haar organisatie vastleggen hoe ze is georganiseerd en op welke plaatsen in de organisatie welke medewerkers welke werkzaamheden uitvoeren en diensgevolge de vereiste diploma's moeten hebben.

Zijn er zelfstudiepakketten verkrijgbaar?

Er zijn niet specifiek geschreven zelfstudiepakketten. Wel is het mogelijk om zelfstandig de BRL-en, ISSO-publicaties en protocollen te bestuderen. Ook zijn er proefexamens beschikbaar via de site www.cito.nl waarmee kan worden geoefend alvorens het examen te doen.

Moet een diploma door het Cito zijn afgegeven?

BRL SIKB 11000 vraagt specifiek het Cito-examen.

BRL6000-21 geeft aan dat moet worden voldaan aan de voorgeschreven eindtermen. Voor de BRL6000-21 heeft de CI de mogelijkheid om gelijkwaardigheid van diploma's te beoordelen en te accepteren.

3. Wie moet wanneer erkend zijn, specifieke situatie:

Moet een warmtepompleverancier die zelf ontwerpt en een compleet systeem heeft aangeboden, en die erkend is voor het ontwerp gedeelte, zelf ook erkend zijn voor aanleg?

In de normdocumenten (BRL SIKB 11000 en BRL KBI 6000-21) wordt een onderscheid gemaakt in een aantal werkzaamheden: ontwerp, detail engineering, realisatie, beheer en onderhoud van het ondergrondse deel en ontwerp, installatie en het beheer van de energiecentrale. Voor elke (afzonderlijke) werkzaamheid dient een bedrijf over een erkenning te beschikken.

Een warmtepompleverancier dient indien hij een systeem ontwerpt te beschikken over een erkenning op basis van een certificaat overeenkomstig de BRL KBI 6000-21, deelwerkzaamheid ontwerp. Wil dit bedrijf andere werkzaamheden uitvoeren, zoals bij realisatie, dan dient hij hiervoor ook een erkenning te hebben. De erkenningsverplichting geldt niet voor de leverancier (producent) van de installatie (warmtepomp, meetapparatuur, leidingen, appendages).

Indien een bedrijf niet erkend is, kan ze dan toch een opdracht aannemen en deze vervolgens uitbesteden? Is dit toegestaan?

Dit is toegestaan, zolang degene die de betreffende werkzaamheden uitvoert daarvoor erkend is. Uitbesteding is het uitbesteden van werkzaamheden c.q. het wegleggen van een opdracht aan een erkend bedrijf en die deze werkzaamheden uitvoert onder haar eigen kwaliteitsborging en oplevert aan de uitbestedende partij.

Moet men bij beheer van eigen installaties ook erkend zijn?

Ja, voor deze werkzaamheden moet men erkend zijn. De beheerder is verplicht om een erkend bedrijf in de arm te nemen, dan wel zelf over een erkenning te beschikken. Uitzondering is het registreren van gegevens bij particulieren (individuele woningen). Dit is niet als verplichting in de wetgeving opgenomen, derhalve geldt in die situatie geen erkenningsverplichting voor de registratie. Werkzaamheden bij particulieren als realisatie, onderhoud en reparatie dienen wel altijd door een erkend bedrijf te worden uitgevoerd.

Geldt de erkenningsverplichting ook voor de exploitant?

Ja, indien een exploitant beheer- en/of onderhoudswerkzaamheden uitvoert dan dient hij te beschikken over een erkenning. In veel gevallen is het uitbesteden van deze werkzaamheden aan een erkende installateur de beste oplossing.

Moeten Verenigingen van Eigenaren (VvE) ook in het bezit zijn van een erkenning?

Ja, indien een Vereniging van Eigenaren beheer- en/of onderhoudswerkzaamheden uitvoert dan dient zij te beschikken over een erkenning. In veel gevallen is het uitbesteden van deze werkzaamheden aan een erkende installateur de beste oplossing.

Een doe-het-zelver die zelf de warmtepomp installeert, moet die erkend zijn?

Ja, indien een doe-het-zelver een warmtepomp installeert dient hij te beschikken over een erkenning. Praktisch zal dit in de meeste gevallen betekenen dat een doe-het-zelver geen werkzaamheden meer mag uitvoeren aan een bodemenergiesysteem, omdat hij doorgaans niet over een erkenning zal beschikken. De werkzaamheden dienen dan te worden uitbesteed aan een erkend bedrijf.

4. Statements gemaakt naar aanleiding van de presentaties en vragen

Als oude ontwerpen niet voldoen in de zin dat rendementen niet worden behaald, dan kan de opdrachtgever met bevoegd gezag in overleg om een onderzoek naar het rendement af te spreken. De wettelijke basis hiervoor ligt in het Activiteitenbesluit.

Voor systemen die geplaatst zijn na 1 juli 2013 kan het bevoegd gezag een onderzoek naar het rendement en rendementsverbetering eisen. Het bevoegd gezag kan een verbeterplan eisen indien de rendementen (SPF) achterblijven met de prognose. De wettelijke basis ligt in het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen.

In de installatiesector was er nog geen wettelijk kader. Ondergronds was dit er al wel. Naleving van wetgeving moet gebeuren. Oproep voor handhaving in het kader van een gelijk speelveld!

Het kwaliteitssysteem is voor de directie ook een beperking van aansprakelijkheid en de directie stuurt en beheerst tevens haar werknemers.

Inspecteurs ILT moeten voldoen aan ILT-eisen op het gebied van vakbekwaamheid. Voor de inspecteurs ILT is er geen verplichte examinering. In de HUM (HandhavingsUitvoerings Maatregel) kan men zien met welke "bril" de ILT kijkt en werkt.

Een erkenning geeft niet de suggestie dat er altijd een goede WKO kan worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld: bodemomstandigheden die niet geschikt zijn voor realisatie van de gewenste performance van de WKO.

Eigenlijk zou de totale installatie inclusief de gebouwzijdige installatie binnen de erkenning moeten vallen. Wellicht voor de toekomst.